

LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO ADMINISTRATORIŲ IR KREDITO PIRKĖJŲ ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VARTOJIMO KREDITO ĮSTATYMO NR. XI-1253 2, 19, 22¹ STRAIPSNIŲ, 3 PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 12¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SU NEKILNOJAMUOJU TURTU SUSIJUSIO KREDITO ĮSTATYMO NR. XII-2769 3, 21, 33 STRAIPSNIŲ, PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 17¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS LIETUVOS BANKO ĮSTATYMO NR. I-678 42 STRAIPSNIO IR 1, 3 PRIEDŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS JURIDINIŲ ASMENŲ NEMOKUMO ĮSTATYMO NR. XIII-2221 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ DERINIMO PAŽYMA

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, 2023-08-11 Nr. (4.6-82Mr)- Nr. 6K-23/5097	6. Kredito administratorių įstatymo projekto 6 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodoma, kad juridinis asmuo turi pateikti duomenis, kuriais remiantis galima nustatyti asmenų, įsigyjančių (turinčių) prašymą išduoti licenciją pateikusių juridinio asmens (toliau šiame straipsnyje – prašymą pateikęs juridinis asmuo) kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį, tapatybę ir jų įsigyjamą (turimą) kvalifikuotojo įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis, taip pat šių asmenų tinkamumą pagal šio įstatymo 9 straipsnio 3 dalį. Pažymėtina, kad panaikinus prieštaraujančią Direktyvos (ES) 2021/2167 nuostatomis galimybę kreiptis dėl licencijos steigiamam juridiniam asmeniui, šiuos jau įsteigtų juridinių asmenų duomenis priežiūros institucija galėtų gauti iš valstybės informacinių sistemų ir registrų. Pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 12 straipsnio 2 dalį viešojo administravimo subjektas gali reikalauti tik tų dokumentų ir informacijos, kurių nėra valstybės registruose (kadastruose), žinybiniuose registruose, valstybės informacinėse sistemose ir kitose informacinėse sistemose,	Atsižvelgta iš dalies 2021 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2021/2167 dėl kredito administratorių ir kredito pirkėjų, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/48/EB ir 2014/17/ES, 7 straipsnio 2 dalyje yra pateiktas dokumentų ir duomenų sąrašas, kurie turi būti pateikti kartu su prašymu kredito administratoriaus veiklos leidimui (licencijai) išduoti. Lietuvos Respublikos kredito administratorių ir kredito pirkėjų įstatymo projekto (toliau – KAIPKĮ projektas) 5 straipsnio 1 dalimi yra įgyvendinama minėta direktyvos nuostata. Pastaboje nurodytų dokumentų, duomenų pašalinimas iš KAIPKĮ projekto 5 straipsnio 1 dalyje nurodyto sąrašo prieštarautų direktyvos nuostatomis, nes sudarytų prielaidą, jog tokie dokumentai net netikrinami išduodant kredito administratoriaus licenciją. Pažymėtina, kad analogiškas dokumentų ir informacijos licencijai gauti sąrašas įtvirtintas ir kituose finansų rinkų dalyvių veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose, kuriais įgyvendinamos ES direktyvos (pvz., Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatymo 5 straipsnis, Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymo 13 straipsnis, Lietuvos Respublikos bankų įstatymo 9 straipsnis).

	finansuojamose iš valstybės ar savivaldybės biudžeto ir (ar) valstybės pinigų fondų. Siūlytume atsisakyti reikalavimo pateikti šiuos duomenis priežiūros institucijai, tokiu būdu atsisakant perteklinės administracinės naštos ūkio subjektams (kaip informacijos šaltiniai gali būti Juridinių asmenų registras, Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registras, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos ir Valstybės saugumo departamento turima informacija), išskyrus tuos atvejus, kai reikalinga informacija apie užsienio šalies pilietį. Analogiška pastaba dėl to paties straipsnio 1 dalies 1 (tiek teisinę formą sužinoti, tiek įstatus gauti galima iš Juridinių asmenų registro) ir 4 punktų.	Tačiau atsižvelgiant į Viešojo administravimo įstatymo 12 straipsnio 2 dalį, KAIPKĮ 5 straipsnio 1 dalis patikslinta, nurodant, kad juridinis asmuo turi pateikti tik tuos dokumentus ir duomenis, kurie nėra prieinami valstybės informacinėse sistemose ir registruose: „5 straipsnis. Licencijos išdavimo tvarka 1. Juridinis asmuo, norėdamas gauti licenciją, priežiūros institucijai turi pateikti prašymą ir šiuos dokumentus bei duomenis, išskyrus, kai tie dokumentai ir duomenys prieinami valstybės informacinėse sistemose ir registruose: <...>”
	7. Kredito administratorių įstatymo projekto 6 straipsnio 1 punkto 5 dalyje numatyta, kad steigiamas ar veikiantis juridinis asmuo, norėdamas gauti licenciją, priežiūros institucijai turi pateikti taikomos (numatomos taikyti) valdymo tvarkos ir vidaus kontrolės sistemos aprašymą, kuriuo įrodoma, kad ta valdymo tvarka ir vidaus kontrolės sistema užtikrina, kad būtų laikomasi 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (toliau – BDAR). Be to, įstatymo projekto 6 straipsnio 5 dalis numato, kad <...> detalius pateikiamų dokumentų turinio ir formos reikalavimus nustato priežiūros institucija. Taip pat įstatymo projekto 6 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad priežiūros institucija privalo per 45	Neatsižvelgta. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (toliau – ADTAĮ) 7 straipsnio 1 dalimi, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija) stebi, kaip yra taikomas Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas (toliau – Reglamentas) ir ADTAĮ, bei užtikrina, kad šie teisės aktai būtų tinkamai taikomi. Reglamento 57 straipsnis numato, kokias užduotis atlieka Reglamento priežiūros institucijos. Pabrėžtina, kad Reglamentas nenumato išankstinio duomenų tvarkymo operacijų vertinimo mechanizmo. Panašus išankstinio vertinimo mechanizmas galiojo iki Reglamento taikymo pradžios, tačiau su Reglamento priėmimu buvo panaikintas. Taigi, Inspekcija neatlieka išankstinio vertinimo, ar juridinio asmens taikomos (numatomos taikyti) valdymo tvarkos ir vidaus kontrolės sistemos, įskaitant rizikos valdymo ir apskaitos sistemas, užtikrina, kad yra laikomasi Reglamento. Reglamento 5

	dienas nuo prašymo išduoti licenciją gavimo dienos įvertinti, ar pateikti visi dokumentai, duomenys ir (arba) informacija, reikalingi sprendimui dėl licencijos išdavimo priimti. Priežiūros institucija vertina ne tik, ar pateikti visi reikalingi dokumentai, bet ir ar pateikti dokumentai turi formos ar turinio trūkumų. Tokiu atveju, priežiūros institucija, kuria Įstatymo projekto 3 straipsnio 12 dalimi paskirta Lietuvos bankas, vertintų, ar valdymo tvarkos ir vidaus kontrolės sistemos aprašymas, kuriuo įrodoma, kad ta valdymo tvarka ir vidaus kontrolės sistema užtikrina, kad būtų laikomasi BDAR. Pagal Lietuvos Respublikos duomenų teisinės apsaugos įstatymo 7 straipsnį Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija stebi, kaip taikomas BDAR ir Duomenų teisinės apsaugos įstatymas, ir užtikrina, kad šie teisės aktai būtų taikomi, išskyrus šio įstatymo straipsnius, kurių taikymas yra žurnalistų etikos inspektoriatas kompetencija. Manytina, kad Lietuvos bankas dubliuotų Valstybinė duomenų apsaugos inspekcijos funkcijas vertinant, ar ūkio subjekto valdymo tvarka ir vidaus kontrolės sistema užtikrina, kad būtų laikomasi BDAR, todėl siūlytina, kad valdymo tvarkos ir vidaus kontrolės sistemos aprašymą, kuriuo įrodoma, kad ta valdymo tvarka ir vidaus kontrolės sistema užtikrina, kad būtų laikomasi BDAR, prieš išduodant licenciją, vertintų Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija.	straipsnio 2 dalis numato, kad duomenų valdytojas yra atsakingas už tai, kad būtų laikomasi Reglamento ir turi sugebėti įrodyti, kad jo laikomasi. Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad KAIKPI projektu perkeliama 2021 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2021/2167 dėl kredito administratorių ir kredito pirkėjų, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/48/EB ir 2014/17/ES (toliau – Direktyva), perkeliama Direktyvą, manytina, turėtų būti atsižvelgiama į Direktyvos pasiūlymo parengiamuosius dokumentus (<i>travaux préparatoires</i>), siekiant išsiaiškinti atitinkamų nuostatų paskirtį. KAIKPI 5 straipsniu (buvęs 6 straipsnis) perkeliama Direktyvos 5 straipsnio 1 dalies e punktas. Aptariamo Direktyvos punkto papildymas: „<...> taip pat Reglamento (ES) 2016/679 <...>“, sąlygotas Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno (toliau – EDAPP) 2019 m. sausio 24 d. formalių komentaru Direktyvos pasiūlymui (toliau – Komentarai). EDAPP pasiūlymą motyvavo tuo, kad tokiu papildymu būtų išvengta neteisingų interpretacijų dėl kredito sutartį reglamentuojančių teisės aktų ir asmens duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų santykio. Nei EDAPP Komentuose, nei kituose Direktyvos parengiamuosiuose dokumentuose Reglamento priežiūros institucijoms nebuvo numatytas vaidmuo leidimų suteikimo procedūroje.
	16. Kredito administratorių įstatymo projekto 30 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatyta, kad poveikio priemonės taikomos, kai kredito paslaugų teikėjas, kuriam perduotas kredito administravimas, šiurkščiai	Atsižvelgta KAIKPI projekto 6 straipsnio 2 dalis išdėstyta taip: „2. Priežiūros institucija, vertindama, ar šio straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodytas pažeidimas yra šiurkštus, atsižvelgia į pažeidimo

	pažeidžia šiame įstatyme jam nustatytus reikalavimus ar neatlieka savo pareigų, taip pat, 7 straipsnio 1 dalies 6 punkte numatyta, kad licencijos galiojimas priežiūros institucijos sprendimu panaikinamas, jeigu kredito administratorius šiurkščiai pažeidė šiame įstatyme, kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytus reikalavimus, susijusius su vartotojų apsauga, įskaitant priimančios valstybės nares, kurioje teikia kredito administravimo paslaugas, ir (arba) priimančios valstybės nares, kurioje suteiktas kreditas, įstatymų reikalavimus. Nėra aišku, kokie pažeidimai būtų laikomi šiurkščiais, o tai galėtų sąlygoti korupcijos pasireiškimo galimybę. Siekiant teisinio aiškumo, siūlytume nurodyti, kokie pažeidimai yra šiurkštūs arba numatyti tokių pažeidimų nustatymo kriterijus.	sunkumą, trukmę, pažeidimu padarytos žalos dydį, jeigu jį įmanoma nustatyti, pažeidimo pasekmes finansų rinkos stabilumui ir patikimumui ir kitas svarbias aplinkybes.“ KAIKPI projekto 30 straipsnio 2 dalis išdėstyta taip: „2. Priežiūros institucija, vertindama, ar šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytas pažeidimas yra šiurkštus, atsižvelgia į pažeidimo sunkumą, trukmę, pažeidimu padarytos žalos dydį, jeigu jį įmanoma nustatyti, pažeidimo pasekmes finansų rinkos stabilumui ir patikimumui ir kitas svarbias aplinkybes.“
	17. Kredito administratorių įstatymo projekto 7 straipsnio 3 dalyje yra nustatyta, kad licencijos galiojimas sustabdomas šio įstatymo 29 ir 30 straipsniuose nustatytais pagrindais ir tvarka, tačiau šiuose straipsniuose nėra konkrečiai nustatyta, kokiais atvejais (kokiems pagrindams esant) yra sustabdomas licencijos galiojimas. Be to, 29 straipsnyje, kaip viena iš poveikio priemonių, yra minimas ir licencijos galiojimo panaikinimas, tačiau nėra aišku, ar licencijos galiojimas panaikinamas tik 7 straipsnio 1 dalies 6 punkte nustatytu atveju, ar ir esant kitiems 30 straipsnyje numatytiems pagrindams. Siekiant sumažinti korupcijos pasireiškimo galimybę ir užtikrinti teisinį aiškumą, siūlytume įstatyme numatyti konkrečius baigtinius tiek licencijos galiojimo sustabdymo, tiek licencijos galiojimo panaikinimo	Neatsižvelgta Nėra būtinybės papildomai koreguoti KAIKPI projektą dėl siūlymo nustatyti atskirus licencijos galiojimo sustabdymo, licencijos galiojimo panaikinimo ir laikino veiklos uždraudimo pagrindus, kadangi šis naujas įstatymas ir juo reglamentuojamų subjektų priežiūra yra integruojama į bendrą finansų rinkos dalyvių priežiūros sistemą, kuri nustato bendrus visiems rinkos dalyviams priežiūros principus, įskaitant poveikio priemonių taikymo principus ir tvarką. Pasirinkus kitą reglamentavimo principą nei šiuo metu įtvirtintas galiojančiuose finansų rinkų srities įstatymuose, susilpnėtų bendra finansų rinkos dalyvių priežiūros reguliavimo sistema, mažėtų Lietuvos banko kaip finansų rinkos dalyvių priežiūros institucijos priežiūros veiksmingumas. 2018 m. Seimo priimtais Lietuvos banko įstatymo (toliau – LBI) ir dar dvidešimties specialiųjų įstatymų pakeitimo įstatymais buvo sustiprintas Lietuvos banko kaip priežiūros institucijos vaidmuo. Iš minėtų specialiųjų įstatymų buvo perkeltos nuostatos dėl poveikio

	pagrindus ir 29 straipsnyje nurodyti konkrečius atvejus arba pateikti nuorodą į straipsnį, kuriame jie nurodyti.	priemonių taikymo tvarkos, patikrinimų vykdymo ir kt. į LBI. Įstatymų projektų paketu buvo siekiama nustatyti bendrą finansų rinkos priežiūros proceso teisinį reguliavimą kredito įstaigų ir kreditavimo, investicinių paslaugų ir draudimo sektoriuose, užtikrinti rinkos dalyviams pakankamą teisinį aiškumą ir lygiavertę padėtį priežiūros procese, sustiprinti Lietuvos banko galimybes vykdyti veiksmingą ir bendrą visos finansų rinkos priežiūrą. Taigi siekiant visų toliau išvardintų tikslų ir priežiūros reguliavimo teisinės sistemos vientisumo, ir naujuose finansų rinkos dalyvių veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose teikiamos nuorodos į LBI nustatytą finansų rinkos dalyvių priežiūros tvarką, įskaitant poveikio priemonių taikymo tvarką, specialiuose įstatymuose paliekant poveikio priemonių pagrindus, baudų dydžius ir pan. Tai kartu užtikrina ir teisėkūros ekonomiškumo principą. Pavyzdžiui, šiuo metu Lietuvos Respublikos Vyriausybei yra pateiktas Lietuvos banko įstatymo pakeitimo įstatymo projektas, kuriuo siekiama įtvirtinti taikių susitarimų institutą tarp Lietuvos banko ir finansų rinkos dalyvių poveikio priemonių taikymo etape. Ši tvarka bus taikoma ne atskiro finansų sektoriaus subjektams, tačiau visiems Lietuvos banko prižiūrimiems finansų rinkos dalyviams. Apibendrinant, bendrą finansų sektoriaus priežiūros sistemą sudaro vienas su kitu susiję įstatymai, taip pat detalizuojantys poįstatyminiai teisės aktai, kurie taip pat yra bendri visam finansų sektoriui. Tokiu būdu, esant poreikiui reglamentuoti naują subjektų rūšį, nėra reikalinga visą priežiūros sistemą ir procesus reglamentuoti išsamiai, o tik integruoti į esamą sistemą ta apimtimi, kuri būdinga būtent šiai subjektų kategorijai. Tai užtikrina vieningą požiūrį visų tos pačios institucijos (Lietuvos banko) prižiūrimų subjektų atžvilgiu. <i>Dėl Lietuvos banko (priežiūros institucijos) taikomos priežiūros ir skiriamų poveikio priemonių už pažeidimus.</i> Su KAIKPI projektu teikiamame Lietuvos banko įstatymo pakeitimo įstatymo projekte kredito administratoriai įtraukti į prižiūrimų finansų rinkos dalyvių sąrašą, tad jų priežiūrai bus taikomas LBI

		septintasis skirsnis, reglamentuojantis finansų rinkos priežiūrą, nebent specialiajame KAIKPI būtų specialių nuostatų (pvz., dėl licencijos išdavimo termino, kuris pagal direktyvą yra 90 dienų, ne 30 d.). LBĮ 43³ straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad Lietuvos bankas taiko finansų rinką reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytas poveikio priemonės, jeigu yra bent vienas iš įstatymuose nustatytų poveikio priemonių taikymo pagrindų. Tos poveikio priemonės nustatytos KAIKPI projekto 29 straipsnyje, pagrindai – 30 straipsnyje (analogiška sistema ir kitų šakinių įstatymų atžvilgiu). LBĮ 43³ straipsnyje nustatyta išsami svarstymo dėl poveikio priemonės taikymo tvarka ir sureglamentuota, į kokius kriterijus Lietuvos bankas turi atsižvelgti, priimdamas sprendimą dėl poveikio priemonės taikymo, parinkdamas konkrečią poveikio priemonę (priemonės) ir jos (jų) dydį. Be to, taip pat vertinamos ir LBĮ 43³ straipsnio 8 ir 9 dalyje nurodytos atsakomybė lengvinančios ir sunkinančios aplinkybės. Lietuvos banko sprendimas taikyti poveikio priemonę (priemonės) turi būti motyvuotas ir grindžiamas tik tais įrodymais, su kuriais asmuo, kuriam taikoma poveikio priemonė, turėjo galimybę susipažinti LBĮ nustatyta tvarka. Lietuvos banko sprendime turi būti nurodytas jo priėmimo teisinis pagrindas, įstatymo pažeidimo aplinkybės, asmens, kuriam taikoma poveikio priemonė, paaiškinimai ir jų vertinimas, jo apskundimo tvarka (LBĮ 43³ straipsnis). Be to, Lietuvos bankas, nustatęs pažeidimą, gali ir netaikyti poveikio priemonės, jeigu pažeidimas yra mažareikšmis arba jeigu turi pagrindą manyti, kad priežiūros tikslas gali būti pasiektas ir kitomis priemonėmis, ne tik taikant poveikio priemonės. Taip pat yra taikomas Lietuvos banko valdybos 2020 m. lapkričio 26 d. nutarimas Nr. 0-175 „Dėl teisės akto pažeidimo pripažinimo mažareikšmiu tvarkos aprašo patvirtinimo“, kuriame nustatyti pažeidimo mažareikšmiškumo požymiai. Be to, ir sprendimų dėl poveikio priemonių skyrimo Lietuvos banke sureguliuotas taip, kad būtų priimti ne vienasmeniškai – sprendimus

		dėl poveikio priemonių svarbiausiems finansų rinkos dalyviams (bankams, draudimo įmonėms) priima Lietuvos banko valdyba, o dėl likusių tą pavesta padaryti kolegialiam organui – Finansų rinkos priežiūros komitetui, kurio nariai yra Lietuvos banko struktūrinių padalinių vadovai. Lietuvos bankas, kaip priežiūros institucija, taikydamą poveikio priemones, privalo vadovautis ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) nuostatomis. VAI 30 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytas minimalios ir proporcingos ūkio subjektų veiklos priežiūros naštos principas. Šis principas reiškia, kad ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių subjektų veiksmai privalo būti proporcingi ir tinkami siekiamam tikslui įgyvendinti, proporcingi ūkio subjektų dydžiui ir administraciniam gebėjimams, atliekami siekiant kuo mažiau trikdyti ūkio subjektų veiklą; poveikio priemonės ūkio subjektams taikomos tik tada, kai ūkio subjektų veiklos priežiūros tikslų negalima pasiekti kitu būdu (<i>ultima ratio</i>); poveikio priemonės yra proporcingos pažeidimo pobūdžiui ir juo padarytai žalai. Taigi Lietuvos bankui parenkant, kokias poveikio priemones (tarp kurių yra ne tik licencijos galiojimo panaikinimas ar sustabdymas, bet ir įspėjimas dėl šio įstatymo ir finansų rinką reglamentuojančių kitų teisės aktų, kurių laikymosi priežiūra priskirta priežiūros institucijai, pažeidimo ir nurodymas per nustatytą terminą nutraukti teisės akto pažeidimą) taikyti ar netaikyti, atsižvelgiama į eilę kriterijų ir aplinkybių, nustatytų įstatymuose. Lietuvos banko priimtų sprendimų kontrolę vykdo teismai. Jeigu Lietuvos bankas pakankamai nepagrindęs taikytų licencijos galiojimo sustabdymą ar galiojimo panaikinimą, teismai naikintų tokias jo pritaikytas poveikio priemones. Atskirų pagrindų surašymas, už ką priežiūros institucija turėtų priimti sprendimą sustabdyti licencijos galiojimą, o už ką ją panaikinti KAIKPI, sudarytų riziką, kad tam tikri svarbūs pažeidimai gali būti neapimti, o tai sudarytų sunkumų priežiūros institucijai

		laiku ir tinkamai reaguoti kilus grėsmei vartotojų (skolininkų) ar viešiesiems interesams. Finansų sektorius yra ypatingos svarbos sektorius. Pagal Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymą finansų ir kredito sektorius yra priskiriamas prie Nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbių ūkio sektorių. Lietuvos banko veikla, prižiūrint finansų rinkos dalyvius, yra pagrįsta viešojo intereso užtikrinimu, t. y. užtikrinti finansų rinkos stabilumą, patikimumą, veiksmingumą ir saugumą. Pastebėtina, kad finansų rinkų sektoriaus reguliavimas yra harmonizuotas ES lygiu, tačiau be sektorinių teisės aktų (direktyvų ir reglamentų), finansų įstaigų priežiūrai taip pat taikomi ir ES finansų sektoriaus priežiūros institucijų gairės ir rekomendacijos. Šių gairių ir rekomendacijų tikslas yra užtikrinti, kad finansų įstaigų priežiūra būtų nuosekliai ir vieningai bei efektyviai užtikrinta visoje ES. Priežiūra, ypač visuomenei tokioje reikšmingoje srityje, kaip finansų sektorius, turi būti veiksminga. Svarbių finansų rinkos dalyvių pažeidimų „pražiūrėjimas“, veiksmingų poveikio priemonių neskyrimas laiku galėtų sukelti rimtų reputacinių rizikų, pakertant pasitikėjimą Lietuvos finansų sektoriumi, jo priežiūra, kelti finansinio stabilumo grėsmių, lemti vartotojų ir kitų klientų ženklius nuostolius. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad „finansų sistemos stabilumas ir efektyvumas yra reikšmingas viešasis interesas, esminė rinkos veikimo sąlyga, lemianti šalies ūkio augimą“ (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2013 m. gegužės 24 d. nutarimas byloje Nr. 135/2010). Todėl siekiant veiksmingai užtikrinti viešąjį interesą, be kita ko, įvertinant visuomeninių santykių finansų rinkoje dinamiškumą ir įvairumą, yra reikšminga užtikrinti Lietuvos banko teisę spręsti dėl konkrečių priemonių parinkimo siekiant įgyvendinti įstatymuose įtvirtintas pareigas ir veiksmingai siekti viešojo intereso tikslų.

		Konstitucinis Teismas (pvz., 2013 m. gegužės 24 d., 2013 m. liepos 5 d. nutarimai) taip pat yra pažymėjęs, kad <i>finansų srityje vykdoma ūkinė veikla, inter alia finansinių paslaugų teikimas, yra viena iš specifinių ūkinės veiklos rūšių; jai būdinga inter alia tai, kad ją vykdančios tiesiogiai daroma įtaka šalies finansų sistemai, kartu ir visam šalies ūkiui. Finansų sistemos stabilumas ir efektyvumas yra reikšmingas viešasis interesas, esminė rinkos veikimo sąlyga, lemianti šalies ūkio augimą. Todėl pagal Konstituciją, inter alia jos 46 straipsnio 3 dalį, įstatymų leidėjas, reguliuodamas finansinę ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei, turi nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad būtų užtikrintas šalyje veikiančios finansų sistemos saugumas, stabilumas ir patikimumas. Priežiūros institucijos galimybė spręsti dėl poveikio priemonės parinkimo yra būtina ir pateisinama minėtais viešųjų interesų apsaugos tikslais.</i> Apibendrinant, manome, kad nacionalinėje teisėje nustatyta pakankamai kriterijų ir saugiklių, kuriais remiantis parenkamos ir taikomos poveikio priemonės, o siūlymai nustatyti atskirus pagrindus, už kuriuos būtų taikoma viena ar kita poveikio priemonė specialiajame įstatyme (šiuo atveju – KAIKPI projekte), nustatytų išimtis iš esamo sisteminio reguliavimo, sumažintų Lietuvos banko galimybę tinkamai reaguoti į susidariusią situaciją ir priimti sprendimus, kas lemtų Lietuvos banko vykdomos priežiūros pagal KAIKPI veiksmingumo ir efektyvumo sumažinimą bei trukdytų Lietuvos bankui tinkamai ir laiku reaguoti ir imtis veiksmų neatidėliotinais atvejais siekiant užkardyti didelę žalą finansų rinkoje galinčius sąlygoti pažeidimus.
	18. Licencijavimo pagrindų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 937 „Dėl Licencijavimo pagrindų aprašo ir Licencijų informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Licencijavimo pagrindų aprašas), 18.8 papunktyje yra	Neatsižvelgta Žr. komentarą aukščiau.

	numatyta, jog licencijavimą reguliuojančiame įstatyme turi būti įtvirtinta nuostata, kad prieš licencijos galiojimo sustabdymą, jeigu nustatyti trūkumai – neesminiai licencijuojamą veiklą reguliuojančių teisės aktų pažeidimai ar nekeliantys rizikos pažeisti svarbius visuomenės interesus, licencijos turėtojas turi būti įspėjamas apie numatomą taikyti poveikio priemonę, išskyrus Licencijavimo pagrindų aprašo 16 punkte nurodytą atvejį. Siūlytume įtraukti tokią nuostatą į Kredito administratorių įstatymo projektą.	
	22. Kredito administratorių įstatymo projekto 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kredito administratoriaus vadovas turi turėti kvalifikaciją ir darbo patirtį, užtikrinančią tinkamą šiame įstatyme nustatytų pareigų vykdymą. Kredito administratoriaus vadovo kvalifikacija ir darbo patirtis vertinamos atsižvelgiant į asmens išsilavinimo lygį ir pobūdį, kvalifikacijos tobulinimą, profesinės veiklos ar darbo patirties pobūdį ir trukmę bei kitus veiksnius, kurie gali turėti įtakos asmens kvalifikacijai ir darbo patirčiai. Kredito administratoriaus vadovo kvalifikacija ir darbo patirtis vertinamos priežiūros institucijos nustatyta tvarka. Tokios nuostatos prieštarauja Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte nustatytam aiškumo principui, reiškiančiam, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas. Neaišku, kokia konkrečiai kvalifikacija ir kokio pobūdžio bei trukmės patirtis būtų	Neatsižvelgta Visų pirma, atkreiptinas dėmesys, kad konkrečius reikalavimus kvalifikacijai ir darbo patirčiai nustato ne Lietuvos bankas, o Europos bankininkystės institucija (EBI). Tai yra nustatyta Direktyvos 2021/2167 5 straipsnio 2 dalyje: „2. EBI, pasikonsultavusi su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais ir atsižvelgdama į visus susijusius interesus, pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 16 straipsnį parengia šio straipsnio 1 dalies c punkte nurodytų reikalavimų gaires.“ Direktyvos Nr. 2021/2167 5 straipsnio 1 dalies c punktas: „c) pareiškėjo valdymo ar administravimo organas kaip visuma turi reikiamų žinių ir patirties, kad galėtų kompetentingai ir atsakingai vykdyti veiklą;“ Šią nuostatą patvirtina ir Direktyvos preambulės 28 punktas „<...> Kiekviena valstybė narė turi nustatyti reikalavimus dėl geros reputacijos, tinkamų žinių ir patirties, tačiau ji neturėtų kliudyti laisvam leidimą turinčių kredito administratorių, kurie vykdo veiklą Sąjungoje, judėjimui. Tuo tikslu EBI turėtų parengti gaires, kad būtų sumažinta skirtingo šių tinkamų žinių ir patirties reikalavimų aiškinimo rizika.“ Nurodoma, kad tam, kad nebūtų iškraipytos ES

laikoma užtikrinančia tinkamą šiame įstatyme nustatytų pareigų vykdymą, kokie konkrečiai veiksniai būtų vertinami. Pažymėtina, kad kredito administratoriaus vadovo atitiktis kvalifikacijos reikalavimams yra viena iš licencijos išdavimo sąlygų, o esmines ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir ribojimus, darančius esminį poveikį ūkinei veiklai (licencijos išdavimas yra esminė veiklos sąlyga), vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika (pvz., 2006 m. gegužės 31 d. nutarimas byloje Nr. 42/03), galima nustatyti tik įstatymu. Siūlytume Kredito administratorių įstatymo projekte nustatyti konkrečius kvalifikacijos reikalavimus kredito administratoriaus vadovui (būtinasis išsilavinimas ar (ir) darbo patirtis ir kt.). Atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 16 straipsnio 3 dalimi ir Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo 3¹ straipsniu, teisės akto projekto rengėjas prieš nustatydamas naują ar keisdamas esamą teisinį reguliavimą, kurio nuostatomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis, turi atlikti šių teisės aktų projektų nuostatų proporcingumo vertinimą (toliau – proporcingumo vertinimas). Proporcingumo vertinimo tvarka nustatyta Teisės aktų projektų nuostatų, ribojančių galimybę užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis, proporcingumo	valstybės narių teisės aktų, reglamentuojančių kredito administratorių licencijos išdavimo tvarką, nuostatos ir nebūtų sudarytos nevienodos sąlygos rinkos dalyviams, EBI nustato reikalavimus kvalifikacijai ir darbo patirčiai. EBA dar nėra patvirtinusi reikalavimų gairių (numatoma patvirtinti 2024 m. II ketv. pagal EBI planą¹). Taigi šiuo metu negalima nustatyti konkrečių reikalavimų, o tiksliausia būtų naudoti esamą licencijos išdavimo tvarką finansų rinkos dalyviams, nurodant Lietuvos banko valdybos nutarime „Dėl Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo nuostatų patvirtinimo“² Pažymėtina, kad konkretūs kvalifikacijos ir darbo patirties reikalavimai nėra nustatyti kitose įstatymuose finansų rinkas reguliuojančiuose teisės aktuose (Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme, Lietuvos Respublikos su nekilnojamu turtu susijusio įstatyme ir kt.). Šie reikalavimai nustatyti pagal Lietuvos banko patvirtintą tvarką ir taisykles, įvardijamas Lietuvos banko nutarime. Manome, kad yra netikslinga iškreipti ir nustatyti kitokią tvarką finansų rinkos dalyvių reguliuojančiuose teisės aktuose. Atkreipiame dėmesį, kad Direktyvos 2021/2167 nuostatomis, kurios yra perkeliamos į KAIPKĮ projektą, akcentuojama, kad skolininkų padėtis neturėtų keistis, po neveiksnios sutarties ar kreditoriaus teisių pagal neveiksnią sutartį perleidimo. Šiuo atžvilgiu kreditoriaus teisės prieš sutarties perleidimą priklausė kredito įstaigoms, kurioms ir šiuo metu yra taikomi Lietuvos banko nustatyti reikalavimai kvalifikacijai ir darbo patirčiai. Atsižvelgiant į tai, manome, kad Lietuvos Respublikos finansų rinkos subjektus reguliuojantys

¹ <https://www.eba.europa.eu/eba-consults-guidance-assess-knowledge-and-experience-management-or-administrative-organ-credit>

² <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.460201/asr>

	vertinimo tvarkos apraše, patvirtintame 2008 m. birželio 18 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 637 „Dėl Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo įgyvendinimo“. Konsultacijas proporcingumo vertinimo klausimais teikia Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Talentų politikos grupės vyriausioji specialistė Sandra Kvaraciejienė (8689 87970, el. p. sandra.kvaraciejiene@eimin.lt) ir patarėja Rasa Balserienė (862131328, el. p. rasa.balseriene@eimin.lt).	įstatymai turėtų būti vienodai sureguliuoti tam, kad nebūtų iškreiptas įstatymų nuostatų vientisumas.
	27. Kredito administratorių įstatymo projekto 29 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodoma, kad viena iš priežiūros institucijos taikomų poveikio priemonių yra laikinai uždrausti vykdyti kredito administravimą. Tokia poveikio priemonė tiesiogiai veikia asmenų teisių vykdyti veiklą realizavimo galimybę, todėl įstatyme turėtų būti aiškiai nustatyti atvejai, kada (kokiems pažeidimams esant) tokia priemonė yra taikoma.	Neatsižvelgta Poveikio priemonių taikymo tvarka ir kriterijai yra aiškiai reglamentuoti Lietuvos banko įstatyme (LBĮ). Žr. LBĮ 43³, 43⁴ straipsnius. Taip pat žr. komentarus aukščiau dėl 17 pastabos. Atkreipiame dėmesį, kad jeigu asmens nuomone, taikoma poveikio priemonė yra neproporcinga įvykdytam nusižengimui, asmuo gali apskusti priežiūros institucijos sprendimą Lietuvos banko įstatymo 43⁵ straipsnio tvarka.